

Wolność fundamentem szczęścia

Współczesna profilaktyka społeczna powinna przyjąć pewien rodzaj filozofii opartej na stwierdzeniu „krok do przodu”. Profilaktyka uprzedzająca, wychowująca szczęśliwych ludzi stanie się barierą nie do pokonania dla uzależnień. Człowiek szczęśliwy, którego podstawową wartością jest wolność nie ma potrzeby sięgania po alkohol, narkotyki, czy wklepać się w sytuacje zagrażające jego życiu. Prawdziwa wolność, co podkreśla współczesna pedagogika tworząc interesujące teorie wychowania, dostrzega potrzebę włączenia w ten proces wartości uniwersalnych, trwałych i nieprzemijających. Wartości, które będą stanowić podstawę budowania silnych więzi międzyludzkich. Podstawową jednak wartością jest dla niej wolność. Stanowi ona fundament wzajemnych odniesień i pełnej akceptacji dla prowadzenia dialogu z drugim człowiekiem. Podjęcie i prowadzenie wzajemnego dialogu, jak przekonuje Józef Tischner, stwarza szansę na wytworzenie silnych więzi interpersonalnych, stanowiących podstawę do zbudowania wspólnoty, miejsca, w którym człowiek czuje się akceptowany i wolny.

Wydaje się, iż właściwa przestrzeń dla wychowania realizuje się na płaszczyźnie międzyludzkich kontaktów i wolnych spotkań. Niestety z pewnym żalem obserwujemy, iż często współczesny świat ujawnia głęboki kryzys relacji międzyludzkich, międzypokoleniowych, zwłaszcza w aspekcie spotkań z drugim człowiekiem. Miejsce spotkań zajęły kontakty – jakiś rodzaj dehumanizacji w relacjach pomiędzy ludźmi. Nie ominęło to zjawisko również i rodzin i szkół. Coraz trudniej porozumieć się rodzicom ze swoimi dziećmi, wychowawcom ze swoimi uczniami. Spotkania odbywają się na zasadzie wymuszonych kontaktów a nie wolnych, przeżywanych z autentycznym zaangażowaniem wspólnie przeżywany chwil.

Źródeł tego stanu rzeczy może być wiele. Być może proces wychowania został zanadto zinstytucjonalizowany, stał się elementem systemu, w którym przestał liczyć się pojedynczy człowiek. Drugą przyczyną tego stanu rzeczy, wydaje się fakt, iż wychowanie zostało pozbawione autentycznych wartości. Pozbawienie wychowania elementu wartości skazało wychowawców i nauczycieli, nawet rodziców na rodzaj bezradności, niezdolności do jakiegokolwiek wpływu wychowawczego. I trzecim powodem, jest fakt, iż dorośli często nie są przygotowani do autentycznych spotkań i dialogu. Boją się spotkań, unikają rozmowy, jakby bojąc się, iż okażą się niekompetentni. Brakuje wówczas wolności a jej miejsce zajmują maski, jakie ludzie wkładają na twarz by odgrywać przypisane im role społeczne. Tych ról oni sami często nie wybrali dla siebie w sposób wolny i odpowiedzialny – zostały im niejako narzucone a oni zostali wciśnięci w przypadkowo dobrane kostiumy. Dlatego czują się „zniewoleni życiem”. Tymczasem tylko życie w sposób autentycznie wolny, sprawia, że człowiek czuje się w pełni szczęśliwy. Dlatego warto dbać o przestrzenie swojej wolności i uczyć budować świat ludzi prawdziwie wolnych.

Literatura polecana:

Basak W., Wawrzyniak J. K., *Postawa twórcza młodzieży o zróżnicowanym stopniu agresji*, [w:] R. M. Ilnicka, J. Cichla (red.), *Resocjalizacja od tradycji do współczesności. Wybrane konteksty*, AHE, Głogów 2010.

Bauman Z., *44 listy ze świata płynnej nowoczesności*, Wydawnictwo Literackie, 2011.

- Dróżka W., *Pedagogika humanistyczna jako koncepcja praktyki edukacyjnej*, [w:] W. Dróżka, S. Scisłowicz, (red.) *Acta Scientifica Academiae Ostroviensis*, nr 5, WSBiP, Ostrowiec Świętokrzyski 1999.
- Gadacz T., *Chrześcijańskie korzenie Tischnerowskiej filozofii człowieka*, „Znak”, 2004, nr 588 (5).
- Jędrzejewski A., *Nikt nie jest dobry w samotności*, WSB, Radom 2006.
- Koźmińska I., Olszewska E., *Z dzieckiem w świat wartości*, Świat Książki, Warszawa 2007.
- Majewska – Opiełka I., *Wychowanie do szczęścia*, REBIS, Poznań 2006.
- Mariański J., *Problematyka wartości w socjologii*, Warszawa 1980.
- Matyjas B. (red.), *Orientacje i kierunki w pedagogice współczesnej*, Wszechnica Świętokrzyska, Kielce 1997.
- Stasiak M. K., *Podmiotowy wymiar pracy socjalnej*, AHE, Łódź 2009.
- Tarnowski K., *Wychowanie na rozdrożu. Dyskusja redakcyjna*, „Znak” 1999. 436(9).
- Terzani T., *Nic nie zdarza się przypadkiem*, Świat Książki, Warszawa 2008.
- Tischner J., *Etyka solidarności*, Znak, Warszawa 2005.
- Tischner J., *Idąc przez puste Błonia*, Znak, Kraków 2005.
- Tischner J., *Myślenie w żywiole piękna*, Znak, Kraków 2005.
- Tischner J., *Nadzieja czeka na słowo*, Znak, Kraków 2011.
- Tischner J., *Polski kształt dialogu*, Znak, Kraków 2002.
- Tischner J., *Przekonać Pana Boga*, Kraków 1999.
- Tischner J., Żakowski J., *Tischner czyta Katechizm*, Znak, Kraków 2009.